

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája. hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre

2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Szinészetünk.

(1.) Tisztelt bajai közönség! Szeretnék Önnel perbe szállni, szeretném fejére reáolvasni, hogy abból az uton-uffélen oly nagy garral hirdetett „intelligenciaból“ én nem tapasztalok semmit. — Thespis kordéja bevonult a „Bárány szálloda“ termébe, egy jól szervezett szintársulat, melynek játéka nemcsak teljesen megüti, de sok tekintetben felül is mulja azon művészi színvonalat, melyet a vidéki színészetre általában alkalmazni szoktak és mégis mit tapasztalunk? Hogy ez a törekvő, igyekvő, méltánylást és lelkes felkarolást érdemlő szintársulat arra van kárhözhatva, hogy nap-nap után a szó szoros értelmében üres padok előtt játszszenek. Hiszen igaz, hogy nálunk sohasem kényeztettek, sohasem becézgették és nem fűrésztölttek tejbem-vajban az ide érkezett szintársulatokat, de ennyi tartózkodást, ennyi idegenkedést még sem tanúsított közönségünk egy szintársulattal szemben sem. A szintársulat pedig egyáltalán nem szolgáltatott okot erre. Az igazgató a legnagyobb buzgóságot fejtí ki, hogy a közönség rokonszenvét meghódítsa, maga is művészsámba menő jeles színész, társulatának tagjai teljesen beválnak, a műsor eléggé változatos és előnyösen különbözik az „Osztrigás Miczi“-féle sikamlóságoktól és a „Goldstein Számi“-féle sületlenségektől. És ennek dacára a közönség nem akar felmelegedni, nem fontolván meg, hogy nemcsak a szegény direktort és törekvő társulatát ítéli el tengődésre, de újabb tápot nyújt városunk rossz hírnevének, újabb bélyeget sűt saját sokszor felpanaszolt indolenciájára. Hiszen ha így folytatjuk a hazai művészet pártolását, akkor be fog

következni az az arcpirító állapot, hogy nem akad szintársulat, mely a mi küszöbünket átlépje, hogy városunk egyenesen vesztegár alá kerül, melyet minden művész messze vonalban elkerül mint oly várost, hol művészi dolgokban a teljes részvétlenség, a nemlörödömség és nembánomság járványa dühöng.

De álljunk csak meg egy pillanatra és elmélkedjünk a felett, hogy vajjon egyedül a közönség-e ludas abban, hogy színészeink kongó üresség mellett kénytelenek játszani? Hol van a *szinpártoló egyesület*, az az éber ellenőrzést gyakorló közeg, mely folyton haranguirozza, sarkalja és serkenti azt a lomha, tunya tömeget, melyből egyebűtt is a színházi közönség sorakozik? Nézzük például a kicsiny Mohácsot, ott egy rendszeresen szervezett szinpártoló egyesület gyámolítja a színészeket, a minék következménye azután az, hogy az előkelő pécsi szintársulat minden kockázat nélkül 1—2 hónapig folytatja ott előadásait. Igen súlyos mulasztásnak tartjuk, hogy nálunk a színművészetet mintegy „vogelfrei“-nek tekintik és nem érzik égető szükségét annak, hogy egy szinpártoló egyesület megalkotása révén támogatásra szorult színügyünket kiemeljék jelenlegi silány helyzetéből.

De még nem késő, közönségünk jóindulata még orvosolhatja az e téren történt mulasztást! Karolja fel lelkesen a jelenleg falaink között működő szintársulat ügyét, mely egyúttal a hazai színművészet ügye is és bizonyítsa be, hogy akkor, mikor a város jó hírneve forog kockán, akar is, tud is áldozatot hozni.

Reminiszcenciák Vörösmarty ünnepén.

Pár héttel ezelőtt föl hívást irtam e város hazafias közönségéhez és rámutattam annak a nagy ünnepnapnak a fontosságára, melyet december elsején ül a magyar haza.

És ma, egy nappal az országos ünnepek lezajlása után, — egy keserű csalódással a szívemben, fogok újból tollat, hogy regisztráljam azt a szomorú tény, melytől annyira tartottam: hogy hiába volt minden szavam, hogy mi is gyarapítottuk a számát azoknak a *könyven megszámlálható, hazafiatlan* városoknak, melyek a tegnapi napot is csak szürke hétköznapiak tekintették. — És miközben erről gondolkozom, százszorosan föltámad bennem a mélységes fájdalom érzete, mikor végigolvasom városunk annyi eseményszámába menő ünnepeinek vaskos krónikáját és fölsóhajtok a korszorús költővel: „Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban?!“

Bizony. Rég letűnt nagy ünnepeink emléke immár csak kísértetni jár haza, hogy nemsokára végképpen elmerüljenek az idők árjában.

Mert nem volt ez így mindig. Nem is kell nagyon visszamenni a multba és föltűnik előttünk a dicső ünnepeknek egész sorozata, a hazafias érzületnek annyi meghatározó példája. Volt idő, mikor márczius tizenötödike, Kossuth halálának emléknapja és a többi megszentelt évforduló lelkes ünnepe volt e város aranyifjúságának. Jól emlékszem még rá, hogy hatalmas csoportokban jártuk be a város utczeit, nagyszámú ünneplő közönséggel, — lelkesülve és lelkesítve.

TÁRCZA.

Vörösmarty és kora.

Ünnepi beszéd. A bajai főgymnasium „Tóth Kálmán Önképzőköré“ által 1900. évi december hó 1-én, a nagy költő születésének százados évfordulója alkalmából rendezett ünnepen mondotta:

Madarász Flóris tanár, az Önképzőkör elnöke.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Kedves ifjak!

A nemzetek sorsát bölesen intéző Gondviselés szükségét látja, hogy alkalmakat teremtsen, melyekre a nemzet szíve nagyobbat dobban és az éltető erő meleg forrása bőven buzogva járja át a nagy test minden részecskéjét, erősítve, táplálva a nemzeti érzést. A mai napon nagyot dobant a magyarság szíve a Dunántúl egyik városában, a hajdan királyokat koronázó Székesfehérvárott. Mindeneknek szeméi arra irányultak ma és minden magyar szív megérezte, — kell, hogy megérezte legyen — azt az éltető, meleg áramot, a mely onnan szétáradott a hazában. Mi, a kik most itt egybegyűltünk, éppen arról akarunk bizonyosságot tenni, hogy megérezte. Mielőtt elmulnék ez a nap, meg akarjuk gyujtani mi is, mint annyi ezren, az emlékezős szövetségnek ama szent tűznél, a mely ma a haza oltárán fellobogott. Azt akarjuk, hogy terjedjen a fény szívtől szívbe szerte e magyar hazában, miként a régi Athénben a Panatheneák ünnepén az oltár szent tűze tovább és tovább adatván, minden ünneplő kezében meggyújtá a faklyát.

És nézzünk szét a fénynél, mit látunk? Be-

világít az egy századot és tündöklővé teszi egy férfúnak alakját, a kit épen ma száz esztendeje ajándékozott a könyörűlő isteni végzet hazánknak. Ez a férfiú, a kit halás kegyelettel dicsőít ma az utókor: *Vörösmarty Mihály*. Ki volt ő nekünk? Költő, mint annyi más — mondja a felületes ember. Nagy költő, egyike a legnagyobbaknak, a kik magyarul szólottak — mondja a lelkesülő magyar. Nagy férfiú, az óriások közül való, a kiknek köszönhetjük, hogy még él nemzet e hazán, — mondja a mélyebben gondolkodó. Igen, egy nagy költőt ünneplünk, a kinek része volt az új Magyarországot megteremtésében, abban a nagy munkában, a mely nem kevésbé volt elhatározó fenmaradásunk érdekében, mint kilencszáz év előtt Szent István királyunk nemzetszervező munkája!

Fénytelen korbá száll vissza gondolatom, a mikor ezt meg akarom értetni. Vörösmarty életének nagy része oly korban folyt le, a melyben nemzetünk előtt lebegett a nagy kérdés: lenni vagy nem lenni? És ez a nemzet tespedten sínylődött, nem izgatta, nem lelkesítette semmi, közönyösen nézett pusztulása elé. Mintha csak azt hitte volna, hogy lelte idejét, a melyet kiszabott számára a végzet: dicsőséggel teljes multja után bele kell nyugodnia az enyészetbe, melynek szele már megérintette. Álomba merült, mély álomba, a mely közel járt a halálhoz. Ellenségei körülörmel nézték e súlyos állapotát, egymásután mérték alkotmányára legsúlyosabb csapásukat és az a kis vonaglás, mely egy-egy csapás után végig futott zibbadt izomzatán, inkább a haldokló végvonaglás, mintsem az életerő ébredésének jele volt. Kimerültség, fásultság, közöny mindenfelé és már-már megnyílik a sir, hogy abba egy nemzet sű-

lyedjen el dicsőségtelenül, mindörökké, a feltámadás reménye nélkül.

Ámde megújultak a biblia csudái!

Az Úr megkönyörül vala az ő népén, a melynek végromlását nem akarja, hanem hogy magához térjen és éljen: támaszt benne profétákat, a kik megértik, átérzik helyzetének kétségbeéjtő voltát és kezdik felrázni lethargikus álmából.

És ezek a proféták, kiknek az úttörés nehéz szerepe jut a nemzetet megújító nagy munkában, első sorban a költők. Ébresztő hangjuk, a mely-lyel újra lelket akarnak verni a nemzetbe, harsányan hangzik mindenfelé, valahol egy magyar van, a ki meghallhatja, megértheti. Lelkükben ég a szent harag tüze: kímélet nélkül szemére lobbantják a nemzetnek szegényét, suhogtatják a korbácsot, a melynek ütése az elevenig hatnak.

Oh, hát nem lehetünk soha

Jobb? Vesszettek el, mostoha fajzatok!

(Virág B. Változás.)

mondja az egyik. S a másik:

Mi a magyar most? Rút sybarita váz!

Elfajzott őseitől, fájának fényes tulajdonságai mind, mind veszendőbe mentek, oh mert

Más néppel ontott bajnoki vért hazánk

Szerzője Árpád a Duna partjain

Oh más magyarral verte vissza

Nagy Hunyadink Mahomed hatalmát!

(Berzsenyi *A magyarokhoz*.)

Am nem is méltó az elköresült magyar, hogy őseire nézzen, sőt ki sem bírják a látomást fénytől elszakított szeméi, mondja a harmadik:

Völgyben ül a gyáva kor s határa

Szűk köréből őse saslakára

Szédoleg, ha néha felpillant!

(Kölcsey *Zrínyi dala*.)

Meghívó. A bajai kereskedő ifjak szombatán, f. évi decz. 8-án a Nemzeti Szálló összes termében a bajai keresk. ifjak könyvtára javára *tánzerigalmat* rendeznek. Belépőjegy személyenként előre váltva 1 kor., a pénztárnál 1 kor. 20 fill. Kezdeté este 8 órakor.

Császká György kalocsai érsek, a jótékonyágáról ismert egyházfő ezer koronát adományozott a Vörösmarthy-szobor alapra.

Rabló világ a Bácskában. Szomorú közbiztonsági állapotok uralkodnak mostanában Bacs megye minden részében. Alig van nap, hogy betöréses lopások nem fordulnának elő, az országoton támadják meg az utasokat és kifosztják mindenüktől. Így történt legutóbb, hogy a mikor egy bács-topolyai kereskedő feleségével a csantavéri hetipiaczra indult, az országoton őt ismeretlen ember elbűbált, a kocsist leütötték, a kereskedőtől pedig elvették a nála lévő száz forintot. A csendőrség keresi a tetteseket, de ez mindeddig eredményre nem vezetett.

Sötét bűn. F. M. 11 éves vasküti leány m. h. 29-én gyalog ment haza Bajáról. Az uton T. M. bajai lakós a leányt a kukoriczásba csalta és merényletet akart rajta elkövetni. A leány sikoltott és a tettes kocsiszögrést hallván, elmenekült. Az esetet följelentették a bajai rendőrségnek.

Felülfizetések. A bajai katb. Legényegylet nov. hó 25-én tartott előadásán és táncvizsgálmán a következő felülfizetések folytak be: Nm. és főt. Császká György kalocsai Érsek ur 50 kor. Nm. Plósz Sándor igazságügyi min. 10 kor. Hopf János kalocsai nagyprépost 6 kor. Ns. Vojnics Dániel apátpléb. 8 kor 40 fill. Dr. Koller Imre 3 kor. 20 fill. Fölker Gusztáv főgymn. igazgató 2 kor. Drescher Gyula 6 kor. 40 fill. Czernay Imre 2 kor. E. István 2 kor. N. N. 2 kor. Evtovics Antal 4 kor. özv. Trápl Johanna 2 kor. Hoffenreich Károly 2 kor. Manhold Istvánné 1 kor. 20 fill. ifj. Utry Pál 1 kor. 60 fill. Berta Nándor 1 kor. Kapots Ferencz 1 hor. Halász Béla 1 kor. Scherk Lipót 1 kor. Dr. Valantin 1 kor. özv. Vida Dánielné 80 fill. Szántó Kamil 1 kor. Szatmári Lajos 20 fill. Kovács N. fazekas 20 fill. A nemes szívű adakozóknak — az egyet pártolóinak — mélyen átértelt köszönetet mond az egyleti Előjáróság.

Köszönetnyilvánítás. A garai jótékonycélu hangverseny alkalmával szívesek voltak felülfizetni: Reich F. Fiai (Baja) 5 kor. Nagys. és főt. Povischil Richárd (Kalocsa) 3 kor. Heckenast J. (Szombathely). Reichheld Károly (Kolluth). Tumbász Lázár (Szt.-István) 2—2 kor. Preimayer (Baja). Markovics Béla. Pencz Ádám. 2'80—2'80 kor. Eisemann M. (Gáková) 2'90 kor. Ribovics A (Gara) 1'80 kor. Erdélyi L. Malesiner E. dr. 1'60 kor. Matuschek Béla (Baja) 1 kor. Eder K. (Baja). Kladiya J. Jahoda J., Trafikant K., Kázal E., Karagich J., Hozák A., Antretter A. 80—80 fill. Iprott A. 1'20 kor. E nemes adományokért halás köszönetet mond a rendezőség.

A javas asszony áldozata. Ifj. Maczonka István keleti lakós panaszt tett a rendőrségnél, hogy feleségét, a ki gyermek-ágyban fekiült, egy előtte ismeretlen javasasszony kezelte. A gyógy-módot azonban úgy látszik rosszul alkalmazta, mert Maczonkáné reggelre meghalt. A gyógyítá-sért 1 koronát fizetett az asszonynak és azért nem hitt orvost, mert sokba kerül. A rendőrség keresi az ismeretlen javasasszonyt.

Hamis pénz. Özv. Czurnitz Györgyné pénteken hamis forinttal akart adót fizetni. A pénzt elkobozták s a vizsgálatot megindították.

Öngyilkosság. Novoth Julianna bajmoki lakónő a napokban forgópisztolyal agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

Kiravezés. A szabadkai m. kir. tanítóképző intézet igazgatónöje, Hoffmann Amelie nyugalmába vonulván, helyébe Balajthy Ilona az intézet kifizető tanárnője nevezetett ki.

Járványos betegségek. B. Bodrogh vármegyében közegészségi szempontból nagyon aggodalmas állapot uralkodik. A hasi hagymás járványként dühöng s különösen az alacsonyabb néposztály között napról napra szedi áldozatait. Különösen a közép-Bácskában a tifusz és difteritisz őlt mind-egyére nagyobb mérvet. R. Militiesen, Pr. Sz. Ivánon, Apatiban és Parabutyon az iskolák zárva vannak.

Zomborcsevics Vincze dr. temetése. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Zombor-

csevics Vincze dr-t a nagy idők egyik díeső tanuját Szabadkán. A temetésen a város társadalmi előkelőségei jelentek meg Schmausz Endre főspánál és Manuzsics Lázár polgármesterrel élükön. A temetésen a szertartást Vojnics Dániel bajai apátplébános végezte fényes segedlettel. A leltározás javában folyik. A végrendelet szerint 10—15,000 koronát érő könyvtárát állítolag a gymnasiumnak és közkönyvtárnak adományozta, mit a végrendelet kihirdetése után Gyorgyevics Szredoje h. polgármester és idb. Frankl István nyug. gymnasiumi igazgatók vesznek át.

Sikkasztás. Kazal Lajos pekmaster mult hó 24-én Ermanovics Antal nevű mindenesével 50 koronát küldött az adóhivatalba, Ermanovics azzal a hírrel jött vissza, hogy a pénzt elvesztette. Kazal azonban szikkasztást gyanítván, Ermanovicsot föl-jelentette. A vizsgálat folyik.

Egy libamáj története. Valaki, a kinek ügyes-bajos dolga volt a zentai kir. járásbírósnál, egy akarta megpuhítani a referens bíró szívet, hogy egy gyönyörű példány libamáját küldött, mint „jó-akaratu ismeretlen” az illető bírónak. A bíró számuzta a ritka példányt az ottani rendőrséghez, a hol nyilvános árlejtés utján 50 fillérért ment át egy inyencz birtokába.

Baromfi tolvajok. Mint minden évben, így ősz táján, előbukkannak az ismeretlen baromfi-tolvajok s kezdik dezsmálni a baromfi-ölatat. Oly ügyesek, hogy a csendőség s a városi rendőség csak ritkán akad nyomukba, mert rendszeren a távoli szőlők valamelyik pincze-odujában költik el a könnyen szerzett peesenyét jó ujjor mellett.

Tolvajfogás. Vigjátékba illő dolog történt f. hó 22-én az esti órákban Csantavéren. Egy bunnévész ember egylovas kocsijával beállított a nagykorcsma udvarába. Egy 6 óra tájban lehetett az idő, midőn Vörös Flórián a vendéglős kiment az udvarra. A ló be volt fogva, s az ismeretlen akkor dobta fel a kocsira az utolsó pár esirkét. A vendéglős hallván a esirkék sivalkodását, oda szól:

— (ez a preludium, mit visszaadni nem lehet) mit csinálsz itt?

— Az idegen hasonló tonusból felelt.

— viszem a esirkéidet.

— Azzal felugrott a kocsira és elvágatott.

— A vendéglős sem volt rest, ucczu hamar két rendőrt és egy civilt kocsira ültetett és utána a tolvaj után.

— Most jön csak a java

— A koesi vágatva indult el a zentai uton a tolvaj után.

— Egyszer csak szemközt jön rájuk egy egyfogatu koesi. A sötétben természetesen nem bírták felismerni, hogy ki ül a koesin. A koesit kikerülték és egy jó darabon el is hagyták. Akkor eszükbe jutott, hátha a tolvaj lesz az, ki észre vevén, hogy üldözik, eselfogásból megfordult. Ők is visszafordultak és utána az egyfogatu után. Elkézdtek rá kiabálni:

— Megállj!

— De az annál jobban hajtott. Végre utolérték és elébe kerültek. Mily nagy volt azonban meglepetésük, midőn a tolvajnak vélt emberben a csantavéri albirót ismerték fel, aki Zentáról jött.

— Az azután felvilágosította őket, hogy találkozt az egyfogatuval szemközt. Akkorra azonban az üldözött nagy egérutat nyert, így 23 darab esirkét sikerült neki szerencsésen elvinni.

Irodalom.

Az ismeretlen. Flammariónnak, a manapság oly népszerű tudósnak és írónak egy munkáját sem várták világszerte oly nagy érdeklődéssel, mint azt, amelyben az előérzetekkel, a haldoklók híradásaival, a szellemek és halottak megjelenéseivel s a jövőmondással és a thelepathiával foglalkozik. Amióta belekezdett ebbe az óriási munkába, folyton találgatták az újságok, hogy vajjon spirítizta let-e Flammarión, hogy nem áll ilyen problémákkal foglalkozni? A nagy író éppen az újságok e híresztelése miatt kénytelen volt még a mű elkészülte előtt nyilatkozni, de csak annyit mondott, hogy ezt a kérdést majd a

munkája fogja eldönteni. Nos, előtünk van Flammarión új könyve immár magyar fordításban is, és látjuk belőle, hogy a szerző korántsem spirítizta. Az első laptól kezdve az utolsóig mindvégig tudományos alapon áll és tudományos módszerrel, higgadtan boncolgatja azokat a titokzatos jelenségeket, a melyeknek a létét, ha nem is tudjuk megmagyarázni, eltagadnunk nem szabad. A hatalmas könyv a következő tárgyakkal foglalkozik: a haldoklók telepathikus megnyilatkozataival, az érzéki csalódásokkal, egyik léleknek a másikra való hatásával, a gondolatok átvitelével, az egymástól távollevő emberek között levő összeköttetéssel, az álmokkal s nevezetesen az agynak alvásban közben való működésével, az álomban s az ébren tapasztalt távolba látásokkal, az előre figyelmeztető álmokkal és a jövő megjósolásával. S ezeket a dolgokat mind megtörtént és bebizonyítható hiteles esetekben tanulmányozza. Hatszáznál több olyan titokzatos esetet közöl, amelyeknek megfejtesével eddig ki sem törődött s melyeket eddig a spirítisztáknak szabad zsákmányul engedtek át. Flammarión a modern tudomány fáklájával belevilágít ezekben az esetekben is és ha nem is adhat mindenütt kielégítő magyarázatot: legalább érthetővé teszi ránk nézve azt, amit eddig csupán titokzatosnak tartottunk. A rendkívül érdekes munka magyar fordítása két vastkos kötetben jelent meg a Légrady-testvérek kiadásában (Budapest V. Váci-körút, 78.) s hat koronáért itt, valamint bármely könyvtárunknál is kapható.

CSARNOK.

Pár szó az idej Almanachról.

Írta: Szekely Alfred.

Évről-évre irodalmi eseményt jelent a Mikszáth-féle Almanach megjelenése. Igazi irodalmi kalendárium, melyhez a magyar belletrisztika munkásai egy-egy gyöngyszemet adnak, hogy megmutassák közönségnek, mi manapság a magyar litteratura.

Es Mikszáth a gyöngyszemeket szellemesen összeválogatja, egybefoglalja, csattnak a sajátját adja, és évről-évre egy-egy — a magyar közönség előtt mindig kedves kötetet hoz a piacra.

A ki kedves nem is olvas könyvet, e kincses szekrényből, mely a magyar belletrisztika ez idej természetek fokmérője, megítélheti mennyire haladt a magyar irodalom, mert mint Mikszáth alteregója, az ő szellemes Anonymusa mondja: nem az mutatja egy nemzet műveltségét, hogy egy-két titán támad közülök véletlenül; a kultura mérőke a közepszerűek ereje.

Mikszáth Almanachja tehát, mint valaki szellemesen megjegyezte: egy irodalmi szalon, hova az írók egymásnak rendez-vous-t adnak.

Es itt a házigazda természetesen Mikszáth.

Ő áll ez irodalmi szalon élén szellemes előszavával, e brilláns karezolattal, melyben könnyed modorában, szellemesen emlékezik meg az irodalom kezesájsáiról, az idegen levegőről, mely sok helyütt uralkodik és a mely különösen a franczia és orosz naturalismuskak és az újabb lábrakapó irodalmi successiónak hatása és ez irodalmi kosmopolitismus ellentétéről, a túlságos népiesség-hajhásról, a — gyakran póriásba tévedő, erőltetett népies irányról. Es ez előszótól kezdve, az anecdotás „vajda” Eötvös Károly és az utolsó Mikszáth Kalmán elbeszéléseig, a magyar elbeszélő irodalom színe-java.

Mikszáthon kívül, Szikra, Lőrinczy György, Malonyai Dezső, Szomaházy István, Lengyel Laura, Thury Zoltán, Herezeg Ferencz, Szabóné Nogáll Janka, Bársony István, Pekár Gyula, Murai Károly, Benedek Elek, Kóbor Tamás, Tömörkény István, Eötvös Károly, Gárdonyi Geza és Ambrus Zoltán novelláit foglalja magában e kötet, mely az activ magyar irodalomnak mintegy vagyoni bilanca.

Szerkesztői üzenetek.

R. J. Baja. Ha érdekesebb dolgot fordít le, készséggel közlöm.

L. A. J. Zombor. Névtelenül észrevételeit nem közölhetem. Üdv.

Törvényszéki csarnok.

Zabszállítás.

(Felebbezési tárgyalás.)

Igen érdekes zabszállítási történet tárgyalta m. hó 27-én a szabaddal kir. törvényszék mint felebbezési bíróság.

A kecskeméti és bajai honvédszárak lőállománya részére zab- és szénaszállítására árlejtést tűzött ki a hadbizottság.

A pályázók között voltak Wollner Adolf és Schwartz József bajai vállalkozók, minthogy azonban Wollner jobban tudta kijárni a dolgot, Schwartz Józsefet közvetlen a honvédelmi miniszterhez benyújtott ajánlatával elutasították és pedig azért, mert — mint a bajai honvédelmi miniszterparancsnokság átiratában van — „a nyilvános tárgyalások előtt csakis termelők által, ezen körülmény beigazolása mellett tett ajánlatok vehetők figyelembe”, Wollner pedig az árlejtés nélkül megkapta a vállalatot.

Schwartz, minthogy tudta, hogy Wollner nem termelő, kérvénynek címzett panaszt adott be a m. kir. honvédelmi miniszterparancsnoksághoz, amelyben azt mondja, hogy az árlejtés körül Wollner „aljas magaviseletet tanúsított”. Az állomás parancsnokság minden érdembeli elbírálás nélkül a kérvényt kiadta Wollnernek.

Mikor Wollner a panaszíratot megkapta, első dolga volt, hogy feljelentette Schwartzot becsületsértés miatt a *bajai* kir. járáshíroságnál.

A tárgyaláson azt adta elő panaszolt, hogy a kérvényt felháborodásában írta afölött, hogy konkurrensé daczára, hogy nem termelő, mégis megkapta a szállítást — és ezt bizonyítani is kész.

A járásbírósa nem rendelte el a bizonyítást és meghozta az ítéletet, amely szerint Schwartzot becsületsértés vétségében bűnösnek mondotta ki és ezért 80 korona pénzbüntetésre ítélte.

Panaszolt az ítélet ellen felebbezéssel élt és ezt tárgyalta m. hó 27-ikén a szabaddal felebbezési bíróságon Polgár József elnöke alatt.

A tárgyaláson panaszolt ügyvédje kimutatni igyekezett azt, hogy ügyfelét a jogos felháborodás vezérelte a kérvény megírásakor, miután Wollner nem termelő, de bérlete sinesen és mégis ajánlatát, mint termelő adta be és ezen a révén kapta meg a vállalatot.

Állításait *Baja* város tanácsa által kiállított következő hiteles szövegű bizonyítvánnyal akarta bizonyítani:

Bizonyítvány.

Baja hjf. város tanácsa részéről bizonyítatik, hogy Wollner Adolf bajai lakos szena- és zabtermelésre használható sem saját, sem haszonbérlet ingatlannal nem bírván, nem foglalkozik önállólag sem széna, sem zabtermeléssel. De Kovács Márton bajai lakos tényleges állományu honvéd huszár őrmester és négy esanádi lakos bérlő társa által a kalocsai érsek uradalomtól Csanád község határában az ugynevezett verakjai pusztán 500 hold területű, a folyó és az 1901-ik évre közösen haszonbérbe vett kaszálóból a Kovács Márton megillető területen termelt széna termésnek fele része a Kovács Márton és Wollner Adolf közt Baján az 1900. évi márczius hó 20-án kötött s ezen hatóság előtt eredetben felmutatott társzerződés szerint Wollner Adolf bajai lakost illeti, melyért Wollner Adolf évi 1300 koronát, vagyis a haszonbérleti két évre összesen 2600 koronát köteles Kovács Mártonnak fizetni; kikötöttet azonban, hogy a menyiben az íly módon Wollner Adolfot illető széna termés katonai szállításra alkalmatlan lenne, a szénának értékesítéséről Kovács Márton őrmester tartozik gondoskodni és a termésért befolyt összeg felét Wollner Adolfnak átadni; ezen társzerződés azonban sem haszonbérleti, sem albérlési szerződésnek nem tekinthető.

Mely bizonyítvány Schwartz József bajai lakos kérelmére a hatóságilag megejtett puhatolások adatai alapján kiadott.

Baja, 1900. évi augusztus hó 23-ik napján megtartott tanács üléséből.

Dr. Hegedüs polgármester.

A kir. törvényszék mindezek daczára az ítéletet indokainál fogva helybenhagyta.

SZÍNHÁZ.

Rossz csillagzat alatt született ezen színházi het. A színházi hőmérő még mindig fagypontra jelez, a közönség távollétevei fűdőköl.

November 24.

A Nap és Hold című, esengő-bongó zenéjű operette ment, melynek akkordjait jóleső élvezettel szívta magába az eléggé megtelt ház. — A zenekar Nemeth karnagy szakavatott dirigálása mellett elég jónak mutatkozott. Honti Elma (Manola) könnyen kezeli a magas regisztereket és érzelmes piéce-ei mindenek fölött tetszést arattak, bár helylyel közel alkalma nyílt volna koloratúrját is bemutatni, kisebb keretben, de versenyzett vele Ujvári (Beatrix), ki a mellett valóban kabínét alakítást is nyújtott. Kedves és behizelgő modora van Medgyessinek (koresmárosne) és megérdemelte a sok tapsot, a melylyel kiütették. Heltai (Calabazas) józü alakítást formált és nagyon sokat nyert ügyes improvizálásival. Bethleninek (Don Brazero) jól esengő tenorja van, míg Ujvári (Degomez) alakítása kevés önállóságot mutatott. Összjáték megfelelő, rendezés kifogástalan.

November 25.

Délután zóna előadás: **Lumpáczius Vagabundás**, vagy a 3 jómadar, Nostroí bohózata félégtelt ház előtt. Este a „Legény-egylet” mulatsága miatt szünet.

November 26.

A vereshajú. Lukácsi Sándor régi jó népszínműve. Zóna előadás és üres ház. Magáról az előadásról keveset beszélünk, mert hisz a zóna előadásokat nem szoktuk megbírálni, azonban az első népszínmű előadását nem lehet szó nélkül hagyni. Az előadás általában győngye volt. Az előadók kedvetlenül játszottak, kivéve Farkast (András), Bokodyt (Ágnes), Gööz Arankát (Zsófi), Honti Elmat (Szilaj Kata), aki szépen énekelt és mind között az elsőt Ujváryt (Veréb Jankó), aki igazán szépen játszott. A többi szereplőkről nincs sok mondanivaló. Ujváryné, Csinos Julesa szerepéből nem tudott sokat csinálni, hát elénekelt egy üt-zshé couplet-et, amelylyel megdöbbenést keltett a földszinten, mert ilyet színpadról még nem hallottunk. Ha Ujvárynének az a nóta nagyon tetszik, hát énekelje otthon akár százszor napjában, de a színpadról nem kérünk felöle. Egyébb baj nem történt.

November 27.

Bánda Róza első felléptével a czimszerepben Veró györgy **„A Szultán”** című operettje került színpadra. Gratulálunk az igazgatónak az új aqcuisiczióhoz, melylyel társulatának művészi ensembeljét kiegészítette. Bánda Róza igen jó erő, ki finom, diskret játékával, esengő, szép hangjával egy csapásra meghódította a mi kényes ízű közönségünket, mely nem is fukarkodott — különösen a Roxelane dal elhangzása után — elismerésének sűrű tapsokban kifejezést adni. Méltó partnere volt Medgyessy Erzsike (Roxelane), ki ritka ügyességgel és teljes otthonossággal mozog a világot jelentő deszkákon és kinek igen sikerült jelenetei voltak. Szep, de lélek nélküli Délia volt Ujvári. A férfiak közül kiemelendő Heltai, ki farszót szerepét — Ali főemueh — mindvégig sikerrel oldotta meg. Elismeréssel kell adoznunk Farkasnak (Bülbü), Radonak (Bimbasi) és Bethleninek (Gaston) valamint a többi szereplőknek is. A közönség nagyon győren volt képviselve.

November 28.

A nagyzás hőbortjai ez. vigjátékot Rosen Gyulától adták elő. Dícsért illeti mindenekelőtt a színgazgatót, hogy nem riad vissza azon nehézségektől, melylyel egy ily nagyobb vigjáték színrehozatala — a mi színpadunkon újdonság — egybe van kapcsolva. Örömmel jegyezhetjük fel, hogy az előadás sinán lefolyó, kerekded és összevágó volt és a valamivel nagyobb számmal megjelent közönség elejétől-végig felségesen mulatott. Bokody igazgató mint Ringheim bankár oly remek alakítást — valóságos kabínettmű — mutatott be, mely díszre válhatik bármely fővárosi színpadnak is. A Bqkdy család egyáltalán ezen estén kitért magáért és bokrosan aratta a közönség szives elismerését. Bokodyné M. Róza (Ringheim Mari) játéka mindvégig előkelő, nyu-

gott, minden ízében átgondolt, ment a vidéki színeszet közhelyeitől és túlzásaitól. Bokody Maresa (Konrad 16 éves fiu) megenni való ügyes volt farszót szerepében. A cselekmény majdnem összes számai az ő kezében futnak össze és ő mint valami rutinizott színész bogozta és oldotta a cselszövés csomóját. — Heltainé igen jól adta Almond grófnet, Gööz Aranka ezuttal is bájos, kedves és aranyos volt Teréz szerepében, Lángné szinten ügyesen alakította Bertát, Medgyessy Erzsike fess és schneidig komorna volt és Farkasne is jól állta meg helyét kisebb szerepében. — Heltay (Dr. Ander) különösen a darab elején kitűnően játszott a nehéz szerepét, jól illeszkedett az ensembles-be Farkas (Lauter), Bethleni (Walter) és Ujvári (Cornelius), ki nagyban hozzájárult a derűtség előidőzéséhez. Halmi-ban (Henrik) van ugyan igyekezet, de még nagyon felszegen és szegletesen mozog.

November 29.

A loowodi árva ment, társadalmi színmű Birch-Pfeiffertől. Régi darab az 50-es évekből, mely azonban igen gazdag megrázó színpadi „schlagereken”. Közönség 20—25 főnyi. Pedig az a teljesen bevégzett művészi alakítás, melyet Bokodyné M. Róza Eyre Jane szerepében bemutatott, valóban zsufoit házat érdemelt volna. Egész lelket önti bele játékába, a legkisebb nuanceot is lelkiismeretesen kidolgozza és művészi alakításának tisztán leszűrődött képét állítja a szemléelő elé. A kis közönség sűrű tapssal honorálta. Heltainé (Reed asszony) jelesen játszotta ellenszenves szerepét, Gööz Aranka pompásan festett nád-rág szerepében mint John, Ujvári (Lady Georgina) meglepően szép megjelenés volt lovagló ruhájában és szerepét is ezuttal verével játszotta. A férfiak közül a siker oroszlanrészre Farkast illeti, ki mint lord Rochester jeles képzettségű színésznek mutatta be magát és kivehette részét azon sikerből, melyet Bokodyné aratott. A többi szereplők is dícséretet érdemelnek.

November 30.

Szulamith. Héber opera 4 felv. Zóna előadás. Mindamnak daczára, hogy tavaly Szulamith 4—5-ször ment, a színház zsufozásig megtelt ugyanígyra, hogy a közönség alig találta meg a jegyének megfelelő helyet. Az előadás premiere számba ment, mert mi eddig a Kövessi Szulamithját hallottuk, Bokodyék azonban a „Magyar Színház”-ét adják. Az előadás általában jó volt. Honti Elma (Szulamith) jobban énekelt, mint játszott. A drámai részeket eljettette. Bethleni (Absolon) jól megfelelt. Kitűnőek voltak a kerők: Radó, Ujváry és Heltai. Ujvári né nagyon csinos, de gyenge Abigail volt. A rendezés ügyes, a kis zenekar igen jól működött. A direktor urat kerjük, hogy jövőre, ha minden jegy elkel, akkor a pötszékeket ne álltassa keresztül-kasul, mert veszély esetén ebből könnyen támad nagy baj.

Egy jó házból való fiú tanonczul felvétetik.

Bővebet e lap kiadóhivatalában.

Az Ország-Világ megrendelő levele.

Alulírott ezennel megrendelem az **Ország-Világ**-ot, és kérem azt a ezimemre október 1-től számítva rendszeren megküldeni. Az esedékes évfölfizetési díjat, vagyis koronát a mai postával postautalványon küldöm. **Mint új előfizető mindazokban a kedvezményekben részesülök, melyeket Önök hirdetnek. Az Almanachot kérem karácsonyra ingyen megküldeni.**

Lakás:

U. p.:

Névalírárs.

Tossók ezt a szelvényt levágni és levelező-lapra ragasztva vagy levélben az Ország-Világ kiadóhivatalának, Budapest, V., Hold-utca 7. szám. beküldeni.

Hirdetések.

A szt. Antal utcza 28 sz.

SZÉP LAKHÁZ

a hozzá tartozó tágas

udvar és kerttel együtt
eladó

Kráhl Károly szállitonál.

Diamant Lajos

áruháza, a városi palota sarkán.
hol mindennemű

ruhászövetek batisztok,

delének, minden divatos színekben raktáron
tartatnak, továbbá színes selyem- és szövet
fejkendők, függönyök és ágyszerítők, szabó
kellékek, muszlin, organtin, bélsz szatenok
bámulatos

olcsó árakban kaphatók.

Egyedüli kizárólagos gyári raktára a

bácskai vászon és gyöngyvirág vászon

név alatt ismert legjobb minőségű vásznaknak.
10854. sz. alatt törv. védve.

Le Griffon

valódi francia
szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A
KRISTÁLY
SZT. LUKÁCSFÜRDŐI
HECZYFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDESEKBE
VENDÉGLÖKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legízletesebb és legolcsóbb ásványvíz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben
és vendéglőben“.

A BAJAI TAKARÉKPÉNZTÁR BÉRHAZÁBAN

egy a főterre néző
4 szobás lakás
kiadó.

Szén-eladás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
szíves tudomására hozni, hogy az idén is
nagy készletet tartok különféle szénből,
melyeket a következő árak mellett szállítok:

100 kg. elsőrendű salgó-tarjáni 2 kor 90 fl.

100 kg. legjobb minőségű szalon

szén 4 kor — fl.

100 kg. legjobb minőségű kox 4 kor 40 fl.

A szállítás saját kocsimon, díjmentesen tör-
ténik. A pontos mérlegelésért felelősséget
vállalok. Kapható továbbá bükk-faszén
(vasaláshoz) a legolcsóbb ár mellett.

Tisztelettel

PODVINETZ.

Fő-utcza, Kobelrausch-féle ház.

1025. szám
v. 1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz.
102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai
kir. járásbíróóság 1900. évi Sp. II. 6665. sz. végzése kö-
vetkeztében Dr. Fischhof Zsigmond ügyvéd által képviselt
Szingen Károly javára Halász Adoif ellen 633 kor, 46 fillér
s jár. erejéig 1900. évi október hó 30-án és 31-én fog-
natosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2534
kor, 50 fillre beesült következő ingóságok, u. m.: pré-
selt zab árú, anyag, gyári eszköz és felszerelés nyilvá-
nos árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróóság 1900-ik
évi V. 1267/2. számú végzése folytan 633 kor, 40 fillér
tökekövetelés, ennek 1900. évi szeptember hó 5-ik nap-
jától járó 5% kamatai és oddig összesen 115 korona
10 fillben bíróság már megállapított költségek erejéig
a préselt zab gyárban Baján leendő eszközlésére 1900. évi
december hó 13-ik napjának délutáni 2 órája határidőül
kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az
1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-
pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén
beesáron alul is eladtni fog.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások
is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyer-
tek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a
értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1900. évi november hó 17-ik napján.

Horánszky László,
kir. bírósági végrehajtó.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen
ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők
részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—,
5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—, Bouts americ. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—,
Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.—, Mensinga tanár-féle frt 2.50,
dr. Earlet-féle frt 3.— darabonként. Ezen női óvszerek százszor is hasz-
nálhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—,
5.— és frt 6.—
Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, debja frt 2.50.
Kimerítő arjegyék zart borítékban ingyen és bérmentve.
Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a
pénz előleges beküldése után

J. REIF.
Bécs, Brandstätte 3.
1881-ben alapított hírneves hűgeniai specialista cég.

20% engedmény!

ki e hirdetésre hivatkozik!

Kazal Fózsef könyvnyomdája

Baján.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.

könyvek, folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,

névjegyek, eljegyzési kártyák

báli és esketési meghívók, gyászjelentések, falragaszok, számlák,
körlevelek stb.

Ugyanitt hirdetések olcsó áron felvételnek,

Bérbe adó
tégla-kemence
szükséges melléképületekkel,
esetleg a körüllevő
szántófölddel.

Bővebbet

özv. Spitzer Simonnénál

Erzsébet királyné utca 279. sz.

Kiadó lakás.

A Bódog (volt Tóth K.) utcában
két utcai lakás
a hozzá tartozó mellékhelyisé-
gekkel együtt azonnal **kiadó.**

Bővebb értesítést nyújt

özv. Gludováczy Ferenczné.

Valódi tiszta

TÖRKÖLYPÁLINKA

ALLAGA OTTÓ

szőlő és bornagygazdaságából.

Kapható eredeti lepecsételt félliteres üve-
gekben **Stampfl Jenő** és **Zwilling Salamon**
kereskedésében.

Nagy karácsonyi és ujévi selyemáru-eladás

⊗ SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA ⊗

lyoni és párisi selyemkelme-különlegességek áruházában
BUDAPEST, IV-IK KERÜLET, BÉCSI-UTCZA 4-IK SZÁM.

Kezdődik november 15-én és tart december végéig.

A többek között a következő áruk kerülnek eladásra, úgymint:

Liberty merveilleux, tiszta selyem, több mint 150 színárnyalat, mtr. 78 kr.
Mosó bársonyok, méterje 75 kr. és feljebb.
Lyoni foulard japan és chinai selyem méterje . . . 58 kr. és feljebb.

Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles, méterje 95 kr. és feljebb.
Taffetas, csikos és koczkás, garant. tiszta seiyem, mét. 98 kr.
Fekete, mintázott selyem, garant. tiszta selyem mét. 85 kr. és feljebb.

Szives figyelmébe ajánljuk maradék-osztályunkat, hol bluzok, egész toilletek és juponokra alkalmas maradékok rendkívül olcsó áron kaphatók. — A fenti szabott árak november 15-től december végéig érvényesek. — Cégünknel a túlbeeslés teljesen ki van zárva, mivel az árak minden egyes cikkben számokban láthatók.

Vidékre mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.**Nagy karácsonyi és ujévi vásár!**

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Baján, a városi palota épületében fennálló

férfi-, női- és
gyermek-divat

üzletemben, áruim túlhalmozottsága miatt karácsony és ujév előtt minden áru **tete-
mesen leszállítva**, gyári áron alul kapható.

Magyar gyártmányupécsi **Hamerli-féle keztyük** egyedüli raktára.Az oroszlán-védjeggyel ellátott fehérneműk **ing-, gallér- és kézelők** kizárólagos raktára.

Mindennemű **ruhadiszek, kalapok, kézimunkák, ernyők és illatszerek** a legnagyobb választékban kaphatók.

Tisztelettel

Fischer Béla.